

54/2017 (XII.29) KT. Határozattal elfogadva.

PÉCSUDVARD

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

.....

1. Bevezetés_5. oldal

2. Pécsudvard bemutatása_7. oldal

Általános településképi, településkarakter

3. Örökségünk_11. oldal

A településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

4. Településképi szempontból meghatározó területek Pécsudvardban_17. oldal

Eltérő karakterű területek lehatárolása, a településképi, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával

Településképi szempontból meghatározó területek megnevezése:

1. Kialakult falusias lakóterület
2. Újépítésű lakóterület
3. Jellemzően beépítésre nem szánt terület

5. Ajánlások_27. oldal

A településképi minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató:

I Falusias településrészre, I Újépítésű lakóterület I Jelentős zöldterületre és a I Beépítésre nem szánt temetői területre I Beépítésre nem szánt területre nézve:

Telepítés
Terepalakítás
Magasság
Tetőhajlásszög
Tetőforma
Szín
Tornácok
Ajtók, ablakok
Homlokzatképzés, anyaghasználat
Részletek

Kerítések, térfalak

Kertek

Közterületek településképi útmutatója:

Utcák
Közterek, közparkok, közkertek

6. Jó példák I épületek, épített részletek_67. oldal

épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása

7. Jó példák I sajátos építményfajták_79. oldal

sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

1_BEVEZETÉS

.....

Jelen kézikönyv segítség kíván lenni Pécsudvard település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit. Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt érdekesebbé téve.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. A másolás, sokszor giccses elemek helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása a cél a tervezői szabadság megtartása mellett.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan tovább íródik. Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédjaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatokról a zenén át egészen épített környezetünkig.

A településképi rendelet megalapozását szolgálja a települési környezet megjelenését meghatározó jellemzőket és elvárásokat összefoglaló Településképi Arculati Kézikönyv. A Kézikönyv elsősorban a lakosság és a döntéshozók tájékoztatását segítő, szemléletformáló eszköz. Célja, hogy lényegre törően, mindenki számára érthető módon mutassa be a település arculat meghatározó jellemzőket, épített és természeti értékeit, valamint a közös lakókörnyezet minőségi alakításával kapcsolatos elvárásokat, javaslatokat.

2_PÉCSUDVARD BEMUTATÁSA

.....
Általános településkép, településkarakter

Az először 1181-ben említett település (Udwarch) az Árpád-korban a közeli Koaszt (a mai Kozármisleny melletti) várához tartozott. Feltehetően ekkor jelentősebb épület állt a településen, s a község elnevezése is erre utal. Magyarságát a török időkig megőrizte, utána viszont teljesen megváltozott: főként katolikus horvátok telepedtek be, kisebb részben németek.

Pécsudvard Baranya középső részén, Pécsről 10 km-rel délre fekszik. Belterülete 79 hektár, külterülete 765 hektár nagyságú. A szomszédos települések Pécs, Kozármisleny, Egerág, Szőkéd és Pogány. A falu megközelíthető Pécsről a Drávaszabolcs felé vezető úton és a Kozármislenyt Újpetrével összekötő útról is. Az 1991-es pápalátogatásra kialakított útnak köszönhetően a település zsákjellege megszűnt, a település Pécsről igen jól megközelíthetővé vált. Ennek és a friss telekalakításoknak egyaránt köszönhető, hogy a falu lélekszáma az utóbbi években folyamatosan nőtt, mára elérte a 709 főt. A faluban horvát kisebbségi önkormányzat is működik, mely segít a horvát nyelvű lakosság hagyományainak megőrzésében.

Minden évben megrendezik a harmonika-fesztivált, melyen évről-évre neves művészek lépnek fel. A faluban nagyszámú építészeti érték található, a Széchenyi utcában 13 házból álló utcaszakaszt helyeztek helyi védelem alá. 1998-ban épült fel a település katolikus temploma, mely Szigetvári János Ybl-díjas építész-mérnök alkotása.

Forrás: <http://mecsekvidek.hu/index.php/rolunk/telepulesek/30-pecsudvard>, www.pecsikisterseg.hu;

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Pécsudvard>

3_ÖRÖKSÉGÜNK

A településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

3.1 Táj és természeti értékek:

A táj jellege, a természeti értékek, az egyedi tájértékek és esztétikai adottságok megóvása érdekében:

a)A vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek kíméletével kell végezni.

b)Gondoskodni kell a használaton kívül helyezett épületek, építmények, nyomvonalas létesítmények, berendezések új funkciójának megállapításáról, illetve ennek hiányában megszüntetésükről, elbontásukról, az érintett területnek a táj, a településképi jellegéhez illő rendezéséről.

(2)A település területén található védett természeti értékeket a szabályozási terv tünteti fel.

a)Az országos ökológiai hálózathoz tartozó területen (ökológiai folyosó, természeti terület) a külön jogszabályban előírtak szerint kell eljárni.

b)Tájképvédelmi területen a vonatkozó övezeti előírások szerint kell eljárni. Új épület építése esetén a tájba illesztésre fokozott figyelmet kell fordítani.

A településen az ökológiai folyosó, a tájképvédelmi terület övezete által érintett területeket a szabályozási terv és a Településképi Arculati kézikönyv: Településképi szempontból meghatározó területek – Teljes közigazgatási terület ábrája tartalmazza.

3.2 Művi értékek:

sorszám	utca	házzszám	helyrajzi szám	funkció	védettség foka
Országos védelem					
M1	Széchenyi István u.	72	286	Népi lakóház	M
Műemléki környezetbe tartozó ingatlanok			184/2, 185, 186/4,187, 287, 284,285		MK
Helyi védettség					
1.	Széchenyi István u.	17	225	Lakóépület	H1
2.	Széchenyi István u.	28	262	Lakóépület	H1
3.	Széchenyi István u.	32	265/1	Lakóépület	H1
4.	Széchenyi István u.	34	266	Lakóépület	H1
5.	Széchenyi István u.	33	209	Lakóépület és nyári konyha	H1
6.	Széchenyi István u.	56	277	Lakóépület	H1
7.	Széchenyi István u.	58	278	Lakóépület	H1
8.	Széchenyi István	60	279	Lakóépület	H1

	u.				
9.	Széchenyi István u.	64	281	Lakóépület	H1
10.	Széchenyi István u.	70	285	Lakóépület	H1
11.	Széchenyi István u.	74	287	Lakóépület	H1
12.	Széchenyi István u.	78	289	Utcai kerítés	H1
13.	Széchenyi István u.	65	180	Lakóépület	H1
14.	Széchenyi István u.	82	292	Lakóépület	H1
15.	Széchenyi István u.	82 előtt	155	Harangláb	H1
16.	Széchenyi István u.	84	293	Lakóépület	H1
17.	Dózsa György u.	31	159	Lakóépület	H1
18.	Felszabadulás u.	27	18	Lakóépület és nyári konyha	H1
19.	Felszabadulás u.	49	35	Lakóépület	H1
20.	Felszabadulás u.	55	41	Lakóépület	H1
21.	Felszabadulás u.	57	44	Lakóépület	H1
22.	Felszabadulás u.	60	86	Lakóépület	H1
23.	Felszabadulás u.	68	82/2	Lakóépület	H1
24.	244/2 hrsz DK-i sarka előtt			Kőkereszt	H1
25.	292 hrsz előtt, harangláb mellett			Kőkereszt	H1
26.	153/3 hrsz előtt			Kőkereszt	H1
27.	20 hrsz előtt			Kőkereszt	H1
28.	29 hrsz előtt			Kőkereszt	H1
29.	58 hrsz előtt			Kőkereszt	H1
30.	71 hrsz D-i sarkával szemben			Kőkereszt	H1
31.	Temető		323	Régi sírkövek	H1
Helyi védettségű utcaszakasz					
	Széchenyi u. 50–74.		274–287 hrsz.		HT

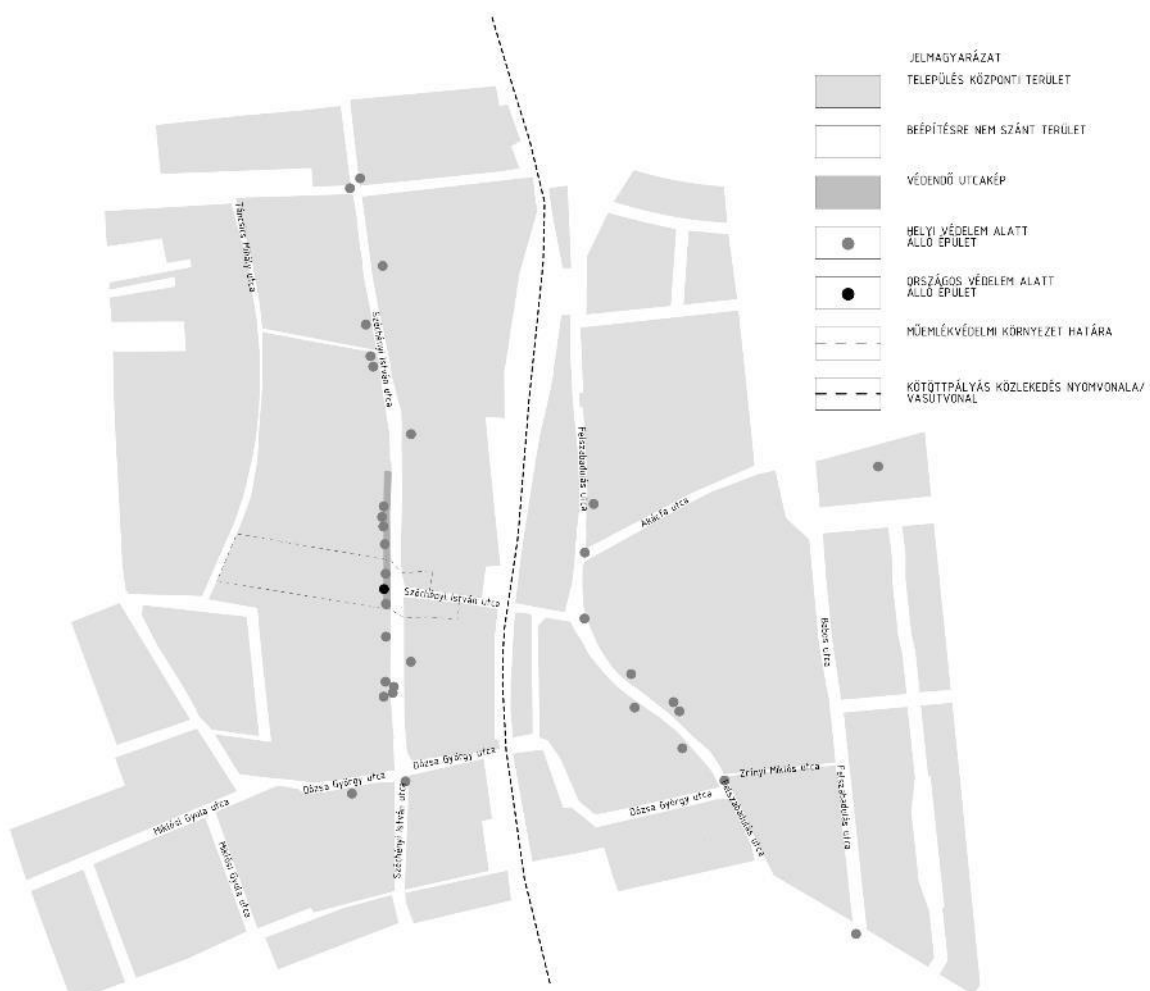
M: Országos Műemléki védettség

MK: Országos műemléki környezeti védettség

H1 az építmény, vagy együttes egészére vonatkozó helyi védettség

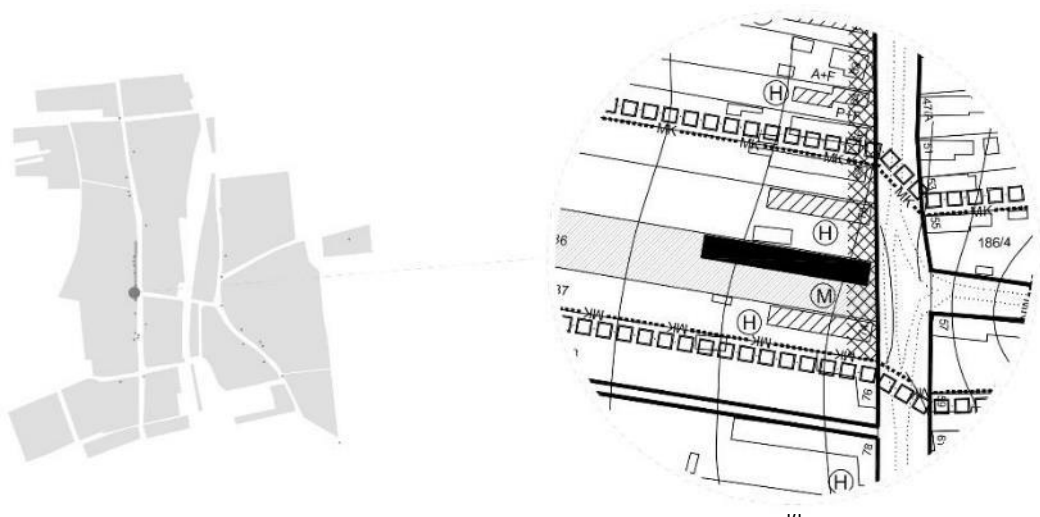
HT: Helyi területi védettség

Ábra: Pécsudvard település művi értékei

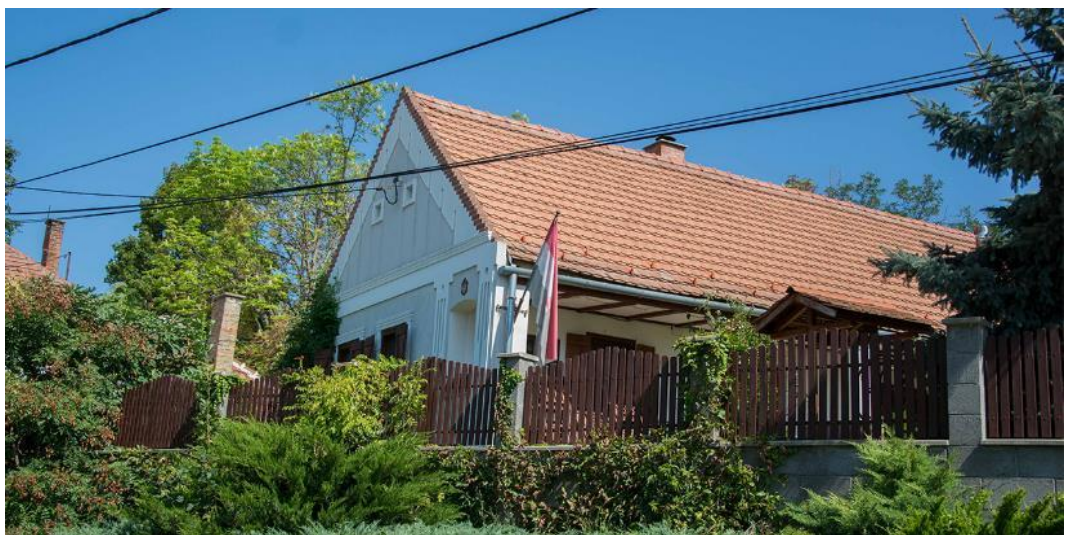

Széchenyi István utca 72
Országos műemléki
védelettséggel rendelkező
népi lakóház. Törzsszám:
M11534

*Felszabadulás utca 49. szám
alatti, utcával merőleges
gerincű, szépen
karbantartott,
részletgazdag lakóépület Az
épület tömege, utcai és
belső udvari homlokzata
(tornác) védendő.*

*Széchenyi István utca 78
H1-es védettségű kerítése
jó példája a szépen és
településképbe illeszkedő
kerítés kialakításának.*

*A Széchenyi István utca 70.
szám alatti ingatlan
merőleges gerincű, szépen
karbantartott lakóépület
részletgazdag utcai
homlokatkialakítással
(tagozatok, pilaszterek,
mázás kerámiadíszek),
kétablakos kialakítással és
nyitott tornácvéggel. Az
épület tömege, utcai
homlokzata, tornáca
védendő.*

4_TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

.....

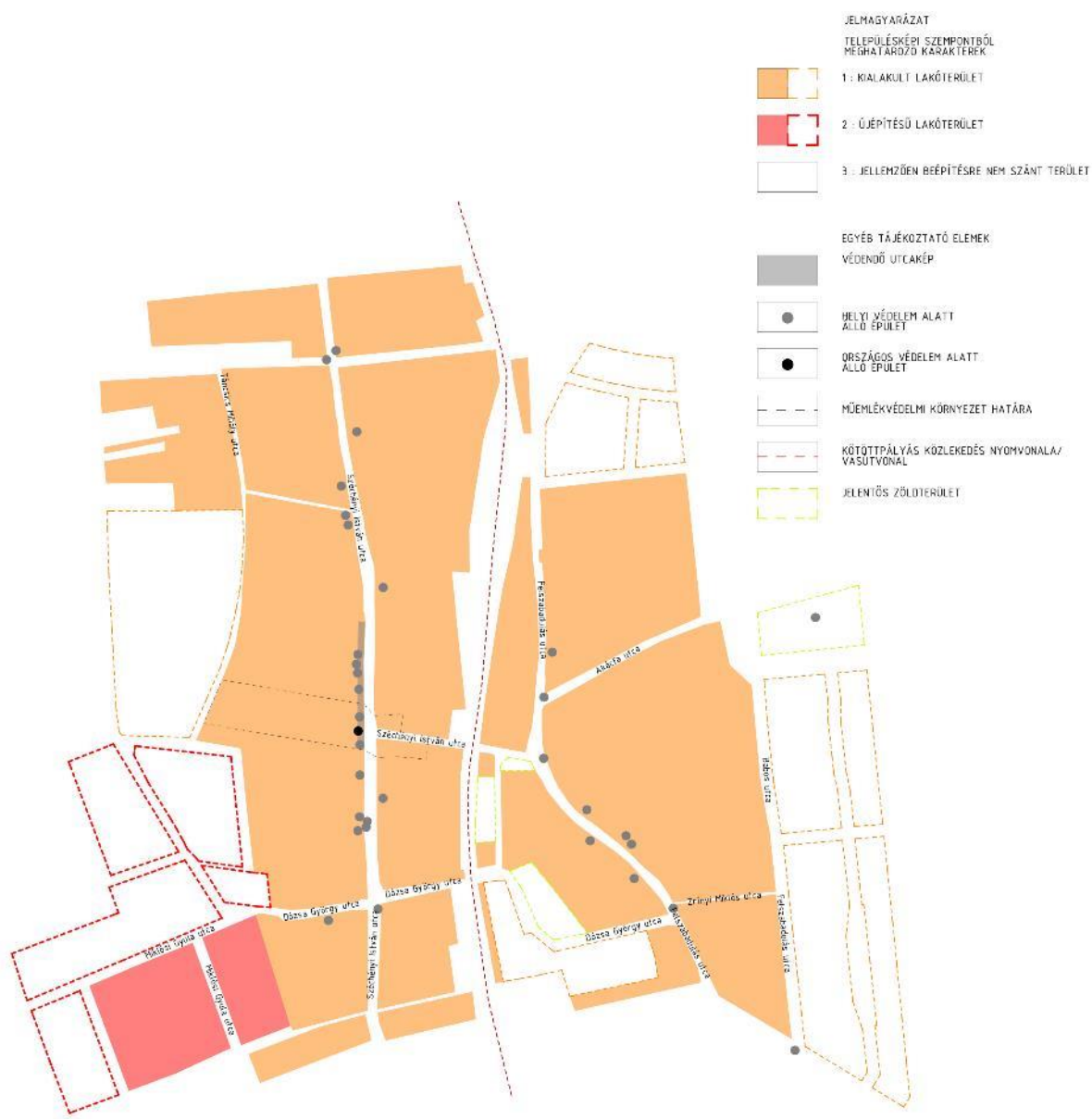
Eltérő karakterű területek lehatárolása, a településképi, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával

Ábra: Településképi szempontból meghatározó területek – Teljes közigazgatási terület

Ábra: Településképi szempontból meghatározó területek – Belterület

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLET:

.....
1 : KIALAKULT FALUSIAS LAKÓTERÜLET

A település falusias lakóterületeiről általánosságban elmondhatjuk, hogy oldalhatáron álló beépítésűek, oromfallal az utca felé fordulva épületek falusias külsőt mutatva. Az épületek hosszú keskeny tömegükkel utcára merőleges tetőgerinccel készültek. Jellemzően 35-40 fok közti hajlásszöget alkalmaznak. A telkekre jellemző hogy viszonylag hosszan benyúlnak az utcáfrontról, ezzel keskeny parcellákat alkotva. Az épületekre jellemző, hogy az előlő lakórész kapcsolattal rendelkezik az utcával, míg a hátsó udvaron a lakóépület folytatásaként melléképület található. Az épületek földszintesek, sok esetben tornácos kialakításúak.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLET:

..... 2 : ÚJÉPÍTÉSŰ LAKÓTERÜLET

A településen található újépítésű lakóterületéről általánosságban elmondható, hogy oldalhatáron álló beépítésűek, gyakran összetettebb tetőformákkal rendelkeznek. Az épületek a falusias beépítéstől eltérően a helyi telek adottságokat kihasználva jobban szétterülnek. Nem jellemző az utcára merőleges gerinc, gyakran minden oldalt kontyolt a tetőforma. Jellemzően 35-40 fok közti hajlásszöget alkalmaznak. Az itt kialakított telkek szabályosabb formát mutatnak a falu többi területéhez képest. A melléképületek szinte minden esetben eltűntek. Ezen a területen jellemző a csak lakó funkciójú épületállomány.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLET:

.....

3 : JELLEMZŐEN BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁN TERÜLET (JELENTŐS ZÖLDTERÜLET)

A településen található jelentős zöldfelületen találjuk a játszóteret, füves sportpályát és az I és II Világháborús emlékhöz kapcsolódó parkos területet. A játszótéren és a sportpályákon padokon ülve tudjuk eltölteni szabadidőnket.

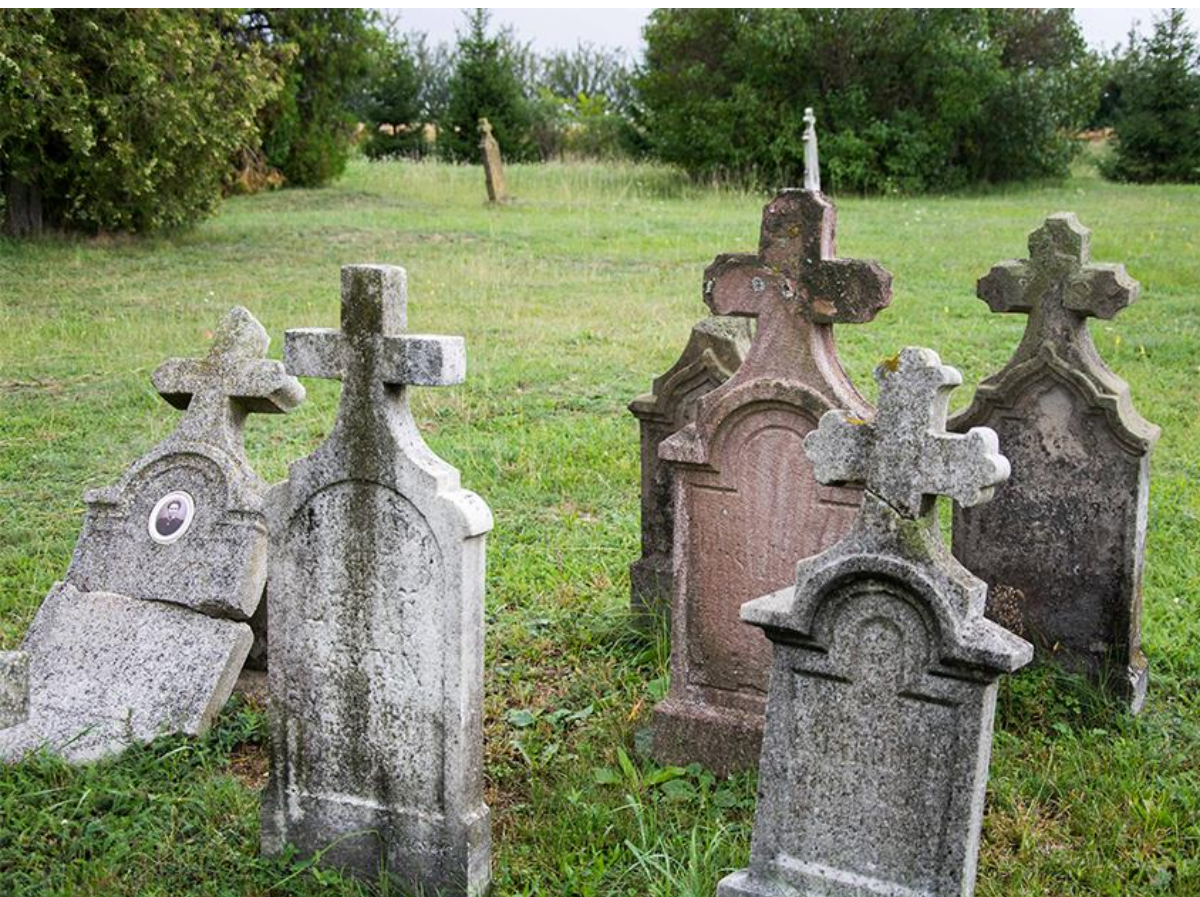

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLET:

.....

**3 : JELLEMZŐEN BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET
(TEMETŐ)**

Ezen kategóriába csak a temető területe tartozik, amely H1-es védettséggel rendelkezik az itt megtalálható régi sírkövek miatt.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLET:

.....

**5 : JELLEMZŐEN BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET
(KÜLTERÜLET)**

A beépítésre nem szánt területek közé tartoznak településünkön az utak nyomvonalai, patakok medrei és a külterülethez tartozó területrészek.

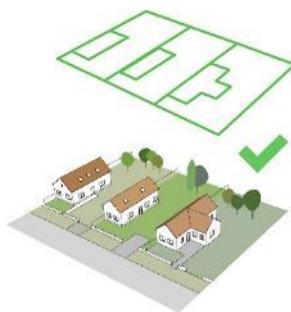
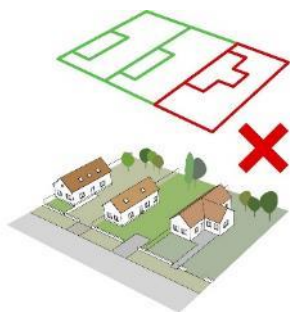
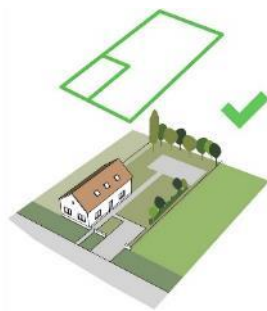
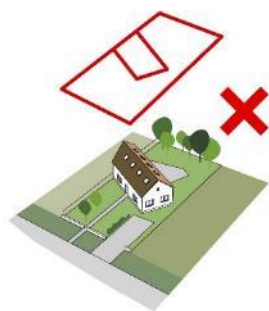
5_AJÁNLÁSOK

.....

1 : KIALAKULT FALUSIAS LAKÓTERÜLET

TELEPÍTÉS

A település falusias, általánosságban a családi házak telepítése oldalhatáron álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára merőleges rendszerű. A nem utcára merőlegesen telepített, szükségtelenül nagymértékben hátrahúzott családi ház építése nem javasolt. Az utcafrontról hátrahúzottan egyedül a mellék- és gazdasági épületeket lehet elhelyezni. A családi házak a telek oldalhatárán állnak, a ház mögött növényzettel határolva kialakítható a védett kert.

MAGASSÁG

Pécsudvard falusias településrészén a családi házak magassága közel azonos, jellemzően földszintesek. A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint a szomszédoknak. A túl magas házak nem illeszkednek a település utcaképebe.

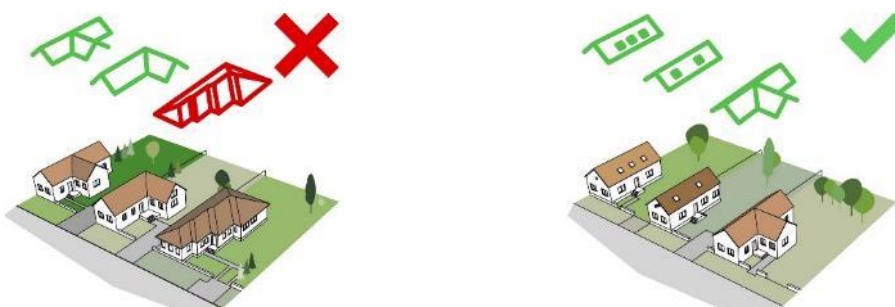
TETŐHAJLÁSSZÖG

Pécsudvard lakóterületein a családi házak tetőhajlásszöge közel azonos. A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint a szomszédoknak. A túl magas illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a meglévő környezethez.

TETŐFORMA

A falusias településrészen lévő családi házak tetőformája egyszerű. Új házak építésénél a mellette lévő épületek figyelembe vételével kell illeszkedni. Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házból álló utcakép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú.

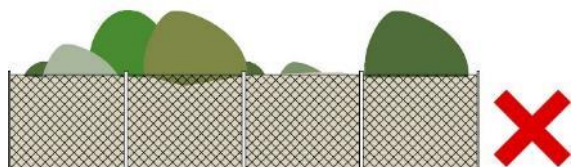
ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK)

Pécsudvard település színvilága változatos, mégis megfigyelhető egy visszafogott illeszkedés, hasonló anyag- és színhasználat. Pécsudvardon a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemezfedés és burkolat.

KERÍTÉS

Pécsudvard lakóterületein az áttört kerítések kívánatosak, tömör és nem átlátható megoldások nem elfogadhatóak.

AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek külső megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért azt minőségi módon kell, hogy tegyünk. A településen található nyílászárók egyediséget mutatnak, mely sajátosság megőrzése a mi feladatunk is. A településen jól megfigyelhető: egy szárnyú, jellegzetesen két vagy osztás nélküli ablakok, utcai homlokzaton szimmetrikus kialakítással. A településen hosszanti kialakítású, keskenyebbnek tűnő ablakokat figyelhetünk meg. Új ház építéskor érdemes körül járni a környéket, és inspirálódni, hogy az otthonunk minél jobban bele tudjon simulni környezetébe, ezzel is gazdagítva az utcaképet.

A homlokzaton a nyílászárók osztása és aránya is egy védendő érték. A nyílászárók szépen kidolgozott apró részletei elsőre nem tűnnek fontosnak, de az összképet megnézve láthatjuk, hogy fontos szerepet játszanak a végleges megnyerő külső kialakításában (bal oldali képek).

A nyílászárók minden esetben értékes szerkezeti elemei a háznak, ezért javasoljuk, hogy kellő körültekintéssel válasszuk meg azokat mind anyag, mind színhasználatban hogy a lehető legharmonikusabb összhangot érijük el az épület teljes homlokzatán!

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Épületeink külső megjelenése, burkolása, vakolatának színezése, megmunkálása mindig is kedvelt tulajdonosi eszköz volt településünkön és természetesen máshol is. Ezentúl is lehetőséget kell hagyni, hogy formálják a saját képükre lakóhelyüket az itt lakók, de figyeljünk a végső összképre! A túldíszített, túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, és utána inkább zavaróan hat az egységes képet mutató, tiszta településképpen.

Az utcai homlokzatra mindig kiemelt figyelmet fordítsunk, azonban a homlokzat egyszerű kialakításával is el tudjuk érni a szép megjelenést. Az egységes utcakép érdekében javasoljuk a kialakult homlokzatosztások használatát (nyilasok elhelyezkedése) illetve a fehér, vagy törtfehér színeket.

Javasoljuk az utcai anyag- és színhasználatot befelé, a kert irányában hasonló minőségben folytatni. Fontos, hogy a nagy felületen uralkodó színhez (jelen esetben fehér meszelt homlokzat) harmonizáló színt válasszunk, mely a kiegészítő szerkezeteken egységesen jelenik meg (ablak, ajtó, ereszcatorna, oromdeszka, stb.)

A kevés színnel rendelkező homlokzatok alkalmazásával is lehetséges a szép külső megjelenésű ház építése és felújítása. Használjuk a tradicionális „falusi” anyagokat és színeket, mivel azok minden esetben jól működnek; téglalábazat kerítés, vakolt, meszelt fehér homlokzatok és a fa különböző színű használata!

A téglalábazat használata nem elterjedt településünkön teljes területen, azonban gazdasági épületeknél, lábazatként vagy falazott kerítéshez alkalmazva előforduló megoldás, azonban új építésekben a lakóházak homlokzatát is kialakíthatjuk ebből az anyagból.

Ha szeretjük a részleteket, akkor vegyünk példát a képen látható házról. A homlokzati ornamentikák felületbe illeszkedő, azonos fehér színű elemei, a gondosan legyártott ablakok, a harmonikus színhasználat, mind olyan tényezők, mely együttesen egy rendkívül szép példát, egy elbűvölő építészeti alkotást eredményeznek.

A tradicionális fehér, meszelt falfelületeket kiegészítő szerkezetekkel tehetjük „színesebbé”, azonban ilyenkor nagyon körültekintően válasszunk színeket; keressük az utcaképben már megjelenő színeket, vagy azok kellemes, nem rikító párpait.

TORNÁC

A tornác a falusi ház fedett „udvara”, egy olyan átmeneti tér, mely a külső és a belső tér között teremt egy különleges helyet. Ezt az értékes elemét a háznak tartjuk meg, ne építsük be. Használjuk úgy, mint a kertünk főhomlokzatát és a kertünkkel való elsődleges kapcsolódási felület.

Kialakításánál javasolt az utcai anyag- és színhasználat „befordítása”, mellyel a kertünk felé fordulunk, de egyben a közterület irányából is szép látványt alakítunk ki.

A tornác egy olyan „menedék”, ahol falusi környezetben érezhetjük magunkat, de mégis egy zárt és fedett helyen!

RÉSZLETEK

A régi házak részleteit öröm megfigyelni! És az új házak építése előtt tanulságos is. Elődeink fa- és fémmunkái csodálatosak, formakincsük időtálló, az alkalmazott anyag szépen öregszik. Házaink kiegészítői, a kerítések, lámpák, árnyékolók, postaládák, korlátok egytől egyig aktívan alakítják a végső látható képet, hangulatot. Akkor járunk jól, ha mindent egyforma igényességgel, odafigyeléssel tervezünk meg, választunk ki. A színek használata, a változatosság gyönyörködtet, ezek összképének gondos kitalálása odafigyelést igényel. Ezek a részek akár sűrűbben is cserélhetők, ha a tulajdonos már mást szeretne (mégis túl élénk a szín) vagy az elérhető technika lehetővé teszi (LED-es lámpák, motoros kapu, rejtett árnyékoló).

A téglanyag
használatával és az
anyagból magából
kialakított díszítések
szép homlokzati
megjelenést eredményez-
hetnek.

A homlokzat vakolatok egyedi kialakításával impozáns részletek hozhatók létre, amellyel az épület megjelenését is tudjuk javítani. Amennyiben ezt nem vesszük túlzásba és válik giccsé.

A téglaváltozatok használatával és rusztikus színhasználatával rendkívül szép megjelenést tudunk létrehozni.

A díszítések, aprólékos részletek leggyakoribb előfordulásai helye az ablakok és ajtók kerülete. Ezeket őrizzük meg, mivel homlokzataink nagy értéke!

A falusi környezet a hatvanas évek elejétől, egészen a nyolcvanas évek végéig terjedő időszakban a títustervek alapján épített „kockaházak”, vagy másnéven „Kádár-kockák” változatosságát a homlokzati díszítésekkel igyekeztek elérni. Ezek a vakolatból kialakított díszítések rendikül változatosak, és szép motívumokat eredményeznek. Javasolt ezek megtartása egy felújítás után!

KERÍTÉSEK

A kerítés a telkünk szerves része, egy olyan szerkezet, mely mind a közterület oldaláról, mind a belső kert irányából megjelenik. Javasoljuk, hogy a meglévő, karakteres kerítéseket, mint a képen látható kovácsoltvas szerkezet, őrizzük meg, mivel olyan érték, mely pótolhatatlan.

A kerítés, legyen díszes vagy egyszerű kialakítása, javasolt, hogy színkezelésében illeszkedjen az épület egészéhez, vagy teljesen azonos színű legyen, annak kiegészíti szerkezeteivel. A képen látható példán a barna szín különböző árnyalatait figyelhetjük meg mind a házon, mind a kerítésen.

Elsődlegesen az áttört kerítések alkalmazása javasolt, mivel így a közterület és a magánterület között jelentős átlátás, vizuális kapcsolat marad.

Az áttört kerítés szép példája a kép, ahol az áttört szerkezetnek köszönhetően csodálatos látvány tárul elénk az épület tornácáról.

Amennyiben ragaszkodunk a tömör, falazott kerítésekhez, javasolt azok szakaszolása pillérek kialakításával, illetve a szerkezet szemmagasság alatt tartása, hogy az utca és a kert között kapcsolat minimálisan is, de megmaradhasson. Anyag- és színhasználatot tekintve látszó téglá vagy vakolt felület támogatandó (bal oldali kép).

Kerítéshez használható természetes anyag, mint fa is, azonban ebben az esetben az anyag karbantartására, ápolására nagyobb hangsúlyt kell fordítanunk, hogy az olyan szépen jelenjen meg, mint a képen látható példa (jobb oldali kép).

KERTEK

Településünknek és épületeinknek egyaránt illeniük kell abba a környezetbe, amelyet az adott helyen az ember és a természet közösen formált. A falusias lakóterületen a tájba illesztés során a hagyományos településképp megőrzése az elsődleges cél, amely jelen esetben a helyi védelem fenntartása érdekében is szükséges. Az épületeket csak részlegesen takarjuk, árnyékoló fákat a déli kitettségű falak közelében ültessünk. Az előkertbe ültetett fák, cserjék helyének megválasztásakor vegyük figyelembe a ház homlokzati kialakítását, nyílászáróinak elhelyezését. A kerti építményeket takarjuk, hogy az épület jobban érvényesüljön. A régi épületek bővítése, felújítása során fokozottan ügyeljünk a már meglévő fásszárú növényzet megővására. A ház méreteinek érzetét a környező növényzettel befolyásolhatjuk. Szándékunk szerint magas növényzettel csökkenthetjük, alacsony növényekkel növelhetjük a ház méretének érzetét. Minőségi és illeszkedő térburkolatok használatával minőségi kertet és udvart tudunk kialakítani.

A falusi épületeket nehéz elképzelni kert nélkül. Egy szépen kialakított kert az épületet „öltöztet”, míg egy elhanyagolt kert csökkenti annak értékét, illetve negatívan befolyásolja látványát.

A falusi kertek több helyen díszkertekké váltak, viszont szép, és gondozott előtereket, külső tereket eredményeznek.

A kert és a tornác
szoros kapcsolata
(járófelületek,
növénytelepítések) fontos
feladat, ne hanyagoljuk el,
kövessük a képen látható
szép példát!

A kertet különböző kerti építményekkel lehet feldobni és használatát megnövelni. Amennyiben rendelkezünk ilyen elemekkel, azokat Tekintsük nagy kincsnek és használjuk, gondozzuk (képen látható kút) vagy építsünk magunknak új elemeket, de figyeljünk arra, hogy azok illeszkedjenek a környezetbe.

A kerten belül kialakított közlekedő felületek burkolatainak is illeszkedni kell az összképbe. Itt is jó lehetőségeket nyújt a fagyálló téglá anyag vagy a bazaltkövek használata.

forrás: <http://tak.lechnerkozpont.hu/>

téglához hasonló kiselemes burkolatok használata is megoldást jelenthet.

(forrás: <http://tak.lechnerkozpont.hu/>)

Azok a burkolat típusok is megjelenhetnek az épületek környezetében, amelyek nem a régies megjelenést mutatják. forrás: <http://tak.lechnerkozpont.hu/>

A régies megjelenés egy másik anyaga kis kockakő burkolat, amely nagyon impozáns megjelenést tud nyújtani.

forrás: <http://tak.lechnerkozpont.hu/>

KÖZTERÜLETEK TELEPÜLÉSKÉPI ÚTMUTATÓJA: UTCÁK

A településkép javításához a legtöbb esetben nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker. A közterületek megfelelő fenntartása, a már nem használt közterületi elemek elbontása (a szükséges esetekben) látványos előrelépést jelenthet. A különböző felületek határozott szétválasztása (pl. szegélykövek alkalmazásával) szintén jelentős javulást eredményezhet. Fontos odafigyelnünk a folyamatosan átalakuló településszélek rendezésére. A település vonalas elemei vezetnek a tekintetet, felfűzik a települést alkotó elemeket, ezért harmonikus, egységes kialakításuk fontos. A településen áthaladók leginkább ezen útvonalakon haladva alakítják ki a településről alkotott képüket. Külön figyelmet kell fordítani az infrastruktúra hálózat elemeinek kiépítésére, nyomvonalvezetésére, felszíni és felszín alatti elemeinek tájba illesztésére is. Az utcakeresztmetszet jól tükrözi a telkek és az utcák viszonyát, a település szerkezetét, ezért fontos, hogy jól használható, harmonikus módon alakítsuk ki. A járdák közelében alacsony cserjék középmagas cserjefoltokkal, majd fák, ismét cserjék, végül cserjékkel oldott parkolóhelyek kialakítása kötheti össze a járdát és a közutat. Törekedjünk a térhasználatok világos szétválasztására. Ne alkalmazzunk gyepet az utak, parkolóhelyek közelében, hogy elkerüljük a gyepre parkolást. A fasorok kiemelik a település fő útvonalait, irányítják a tekintetet. A fasorok kialakításakor ügyeljünk arra, hogy a megfelelő távolságra ültessük őket, figyelembe véve végleges méretüket. Olyan fajokat válasszunk, amelyek nem nőnek bele a felsővezetékekbe, egyéb közművezetékekbe és az út fölé, akadályozva a biztonságos közlekedést. A jó faválasztással és ültetéssel elkerülhető a csonkolással kialakult fák csúnya látványa. Fontos, hogy a felszín alatti vezetékek (víz, gáz, csatorna, elektromos áram, telefon és internet kábel) tervezésekor kialakításánál is gondoljunk a fák gyökereinek helyigényére. Kerüljük fasorok kialakítását élénk lombosított fajokból (pl. vérszilva -Prunus cerasifera) és inváziós növényfajok telepítését, lásd településképi rendelet melléklete.

A közterek, azon belül is az utcák karaktere, állapota meghatározó, mivel ezek azok a felületek, amiket a legtöbbször használunk. A rendezett és gondozott utcakép pedig közös felelősségünk!

Az utca, az út és járda mentén a növénytelepítések és a különböző, ötletes, hangulatos elemek alkalmazása kellemes környezetet hoz létre. Ajánljuk a rendkívül kreatív, a falusi kultúrához kapcsolódó eszközök (dézsa, hordó, stb) hasonló alkalmazását és további növénytelepítéseket.

*Házunk megítélése, látványa
függ attól, hogy az előtte
található közterület milyen
minőségű. Cselekedjünk és
tegyünk együtt, hogy
közvetlen környezetünk
olyan szép és harmonikus
legyen, mint a képen látható
kis kertecske.*

A lineáris, utcai telekhatár mentén történő növénytelepítések az esztétikai értéken túl segítenek a helyi mikroklíma pozitív befolyásolásában; nyáron ezek a növények az épületeknek és használóinak árnyékukkal kellemesebb környezetet nyújtanak

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A közösségi szabadterek azok a találkozási pontok, ahol a településhez, településrészhez és a helyi közösséghez tartozásunkat a természethez kapcsolódva, szabadabban élhetjük meg. Mivel rendszerint hosszabban tartózkodunk ezeken a helyeken, megjelenésük fokozottan fontos. Rendszerint ezért e teresedések összetett tervezését szakemberek csoportja végzi.

A nem megfelelő tér biztosítása rossz használathoz, a környezet gyors leromlásához vezet. A teresedések kialakításakor fontos felmérni a használók várható szokásait, a használók számát, a használat időszakait, jellegét. A megfelelő mennyiségű és minőségű teret szükséges biztosítani a tevékenységekhez és a közlekedéshez. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra vetett árnyékukkal.

Alapvető szükséglet a megfelelő térformálás.

Településünkön az utcákat járva több helyen is találkozhatunk kihelyezett virág telepítésekkel, melyekkel egy vonzó utcakép kialakítása a cél. Ezek rendszeres karbantartásával az idelátogatók, valamint az itt élők is, egy kellemes látvánnyal szembesülnek illetve élnek együtt.

Közösségi tereink utcabútorokkal és emlékművekkel díszíthetők. Ezek minden esetben intenzívebb használatot eredményeznek azáltal, hogy a hely egy-egy megjelölt tereként funkcionálnak.

.....

2 : ÚJÉPÍTÉSŰ LAKÓTERÜLET

TELEPÍTÉS

A település újépítésű lakóterületein, általánosságban a családi házak telepítése oldalhatáron álló, Az szükségtelenül, nagymértékben hátrahúzott családi ház építése nem javasolt. Az utcáfrontról hátrahúzottan egyedül a mellék- és gazdasági épületeket lehet elhelyezni. A családi házak a telek oldalhatárán állnak, a ház mögött növényzettel határolva kialakítható a védett kert.

MAGASSÁG

Pécsudvard újépítésű településrészén a családi házak magassága közel azonos, jellemzően földszintesek, tetőtér beépítéssel. A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint a szomszédok. A túl magas házak nem illeszkednek a település utcaképébe.

TETŐHAJLÁSSZÖG

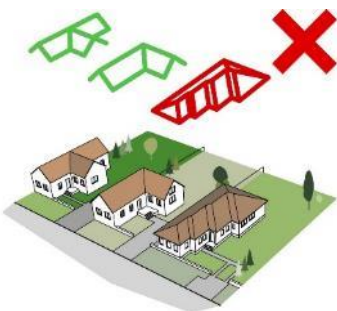
Pécsudvard újépítésű lakóterületein a családi házak tetőhajlásszöge közel azonos. A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint a szomszédoknak. A túl magas, illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a meglévő környezethez.

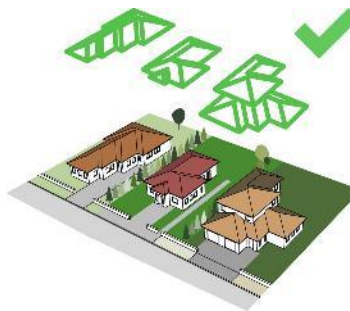
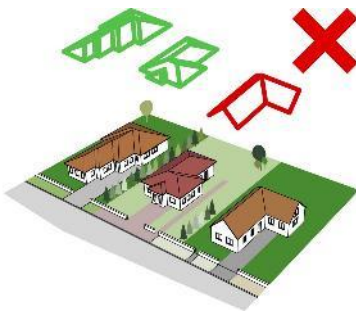
TETŐFORMA

Az újjépítésű településrészen lévő családi házak tetőformája jellemzően két fajta. Vannak a falusias lakóterületekre emlékeztető, oromfallal az utca felé forduló, jellemzően egyszerűbb tetővel rendelkező házak. Míg a másik részükbe tartozók az összetettebb, minden oldalról kontyolt tetőformát alkalmazták. Minden esetben az új házak építésénél a szomszédok figyelembe vételével kell megtervezni a saját épületünket. Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házakból álló utcakép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú. Természetesen ez igaz a másik csoportra is a saját jellemzőik alkalmazásával.

Egyszerű tetőformával rendelkező házak esetén:

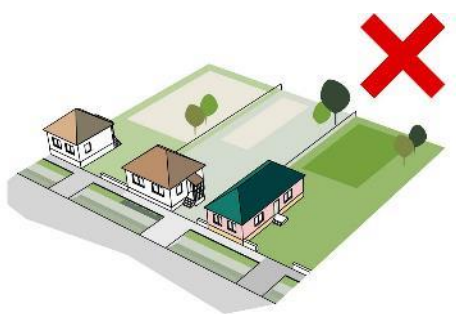

Bonyolultabb tetőformával rendelkező házak esetén:

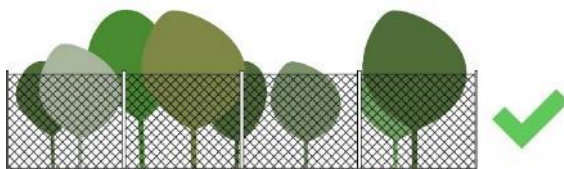
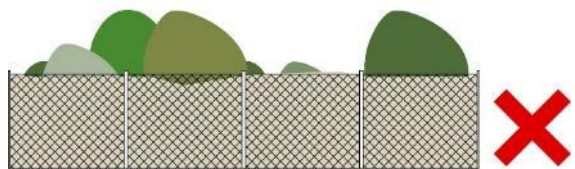
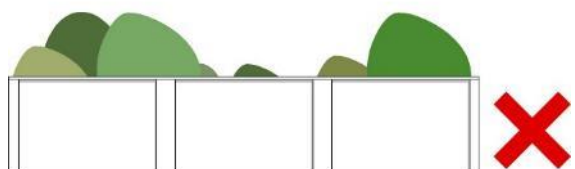
ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK)

Pécsudvard település színvilága változatos, mégis megfigyelhető egy visszafogott illeszkedés, hasonló anyag- és színhasználat. Pécsudvardon a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemez fedés és burkolat.

KERÍTÉS

Pécsudvard lakóterületein az áttört kerítések kívánatosak, tömör és nem átlátható megoldások nem elfogadhatóak.

Az újjépítésű lakóterületen kevésbé kötött a z anyag-, színhasználat, illetve a homlokzatok kialakítása, azonban az illeszkedés itt is elvárt szempont.

A területen az épület és a tető formálása is szabadabb és több lehetőségünk van, azonban javasolt kerülni a túl komplikált, összetett tetőformákat.

A kerítések változatosak, tömör, illetve áttört kialakításban is előfordulnak. Anyag-használatuk rendkívül változatos.

A képen látható példa egy követendő minta az épület és a kerítés összhangjára.

A területen meghatározó a garázsok látványa. Igyekezzünk ezeket minden esetben úgy elhelyezni, hogy az utcafronton ne csak a garázs helyezkedjen el, mivel így az épület és az utca kapcsolata minimálisra csökken.

A terület jellemzően széles keresztmetszetű utcahálózattal rendelkezik. Az utca menti zöldsáv (fák, cserjék) még fiatalok, de idővel rendkívül fontos szereppel bírnak.

6_JÓ PÉLDÁK I ÉPÜLTEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

.....
*Épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés),
kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása*

*A homlokzatok
visszafogott, egyszínű
színhasználata egységes
utcaképet eredményez a
falusias
lakókörnyezetben.*

Az átalakítások és felújítások során is törekedni kell arra, hogy az épület megőrizze értékeit, valamint, hogy a település egészébe is megfelelően illeszkedjen.

Pécsudvardon több helyen megtalálható téglá mint lábazati anyag. Ezen természetes anyag kombinálása egy egyszínű homlokzat vakolattal illetve a hagyományos cserépfedéssel, amelynek színét is megfelelően kell kiválasztani, impozáns képet nyújt és később példaként is szolgálhat.

A homlokzat visszafogott egy színt használó kialakítása, esetlegesen alapszín azonos díszek elhelyezése elfogadott és támogatandó, ha az nem lesz túlzó.

A falusi lakóterületekre jellemző arányú épület, amely a megfelelő karbantartásnak köszönhetően szépen illeszkedik a település összképébe.

Az épület együtt él a környezetével. Törekedünk arra, hogy olyan szép, és hangulatos kerteket hozzunk létre a kerítésünk mindkét oldalán, mely előnyére válik az épületünknek.

Házunk értékeit (ablakosztás, tornác, kerítés, stb) hagyjuk meg eredetivel megegyező megjelenésben a felújítás után, hogy még sok-sok évig gyönyörködhesünk benne.

Fehér vakolt falak, fa nyílászárók, és rusztikus hatású kerítés (mely szemmagasság alatt végződik) tökéletes receptje a szépségnek.

A rendkívül karakteres gazdasági épületek megtartása követendő példa, hiszen a falu gazdaságának múltját tükrözi!

Az épület díszítése megengedett, de azok ne legyenek túlzóak. A képen látható épület egy rendkívül szép példája ennek. A harmonikusan kiválasztott, egymáshoz illő színek láttán úgy érezhetjük, mintha egy mese kelt volna életre a szemünk előtt.

A díszítés másik példaként szolgáló épület fehér alapfelületén a fa nyílászárók, és színes üveg, illetve mázas kerámiaelemek a népi motívumokat idézik, és úgy öltöztetik, az épület főhomlokzatát, mintha az egy díszes ruha lenne.

A település területén számos, a 60 és 80-as évek között épült „Kockaház”, „Kádár-kockát” találunk. Ezek utca- és településképbe illesztése rendkívül nehéz feladat, de szerencsére sok jó példa fedezhető fel. A képen látható épület szín- és anyaghasználata jól illeszkedik a település arculatába.

A mintatervek alapján készült „Kockaházak” nagy értéke a főhomlokzatuk változatos kialakítása. Ezeket őrizzük meg az épületek felújítása után is (utólagos hőszigetelés)!

Funkció?

Az egyházi épület anyaghasználat, szín- és formavilága kellemes hangulatot áraszt. A részletek (sarkok, ablakok, tető) számos szép példát rejtenek.

Funkció?

Az épület és környezet egy rendkívül egységes képet mutat. A részletek aprólékossága és a használt színek jó példát mutatnak.

*Az ültetett növényzet
használatával egy
hosszútávon is vonzó
környezet hozható létre.
Településünkön több helyen
is megtalálható impozáns
telepített növényállomány*

Az úthálózat mentén a karbantartott a kirakott vagy elültetett növények kialakítása és fenntartása nagyban megnöveli az utca szépségét.

7_JÓ PÉLDÁK I SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

Sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

A település életében fontos szerepe van a megemlékezésnek, amelyhez szükséges a megfelelő kialakítású emlékhelyek elkészítése és karbantartása.

*Településünk rendelkezik
vasúti és autóbuszos
megállóhellyel. Mindkettő
megfelelő kialakítása
elengedhetetlen a
településkép szép
kialakításához.*

A közterületeken elhelyezett szobrok és emlékművek fontos szerepet játszanak a településképben és a település életében. Ezért ezek minőségi megjelenése elengedhetetlen.

IMPRESSZUM

.....

PÉCSUDVARD ÖNKORMÁNYZATA

zsartur@index.hu
7762 Pécsudvard, Felszabadulás u. 47.
Telefon: +36 72 570-900
Polgármester: Zsdrál Artúr
Főépítész: dr. Kovács Péter

KÉSZÍTETTE:

Kovács Péter e.v.

Kovács Péter
Főépítész/Tervező

AU.ROOM Építész Műhely Kft.

dr. Gyergyák János
Tervező

Paári Péter
Tervező

FOTÓ:

dr. Gyergyák János, Paári Péter

BORÍTÓ:

dr. Gyergyák János, Paári Péter

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ ÁBRÁI:

Lechner Tudásközpont: Kiss Luca, Novák Sándor,
Weiskopf András

GRAFIKAI TERVEZÉS:

dr. Gyergyák János, Paári Péter

BETŰTÍPUS:

Isocpeur

Készült Magyarország Kormánya megbízásából, a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényhez kapcsolódóan

Pécsudvard, 2017.